FORMELE CONTROLULUI FINANCIAR

Corina GUȚU,
masterandă, anul II Facultatea de Drept, Departamentul Drept Public, USM

CZU: 347.73:657.63 E-mail:corinagutu.888@gmail.com

The study on the topic ,,Forms of Financial Control" comprehensively investigates the structure, functions, and significance of various forms of financial control in the Republic of Moldova, emphasizing their effectiveness in managing public resources and ensuring financial transparency. Financial control is analyzed as an essential tool of good governance and the alignment of the Republic of Moldova with European Union standards.

Studiul temei referitor la „Formele controlului financiar", investighează comprehensiv structura, funcțiile și importanța diverselor forme de control financiar în Republica Moldova, punând accent pe eficiența acestora în administrarea resurselor publice și asigurarea transparenței financiare. Controlul financiar este analizat ca instrument esențial al bunei guvernări și al alinierii Republicii Moldova la standardele Uniunii Europene.

Prin control, în general se înțelege o analiză permanentă sau periodică a unei activități sau situații pentru a urmări mersul ei și pentru a lua careva măsuri de îmbunătățire. Controlul mai este definit ca fiind complexul de mijloace, metode și instituții coordonate de natură a preveni abaterile și a stabili răspunderile pentru prejudiciile cauzate. Cât privește *controlul financiar*, acesta presupune a se examina dacă economia financiară a statului se desfășoară în conformitate cu cerințele legale ale activității bugetare și fiscale și are ca obiect depistarea erorilor, lipsurilor, deficienților, în scopul remedierii și evitării lor în viitor[1, p.377-378].

Printre funcțiile sale de bază ale controlului financiar se identifică următoarele: funcția preventivă, funcția de evaluare, funcția documentară, funcția educativă și cea recuperatorie. Metodele controlului financiar reprezintă instrumentele și tehnicile utilizate pentru a asigura gestionarea eficientă și transparentă a resurselor financiare.

Conform prevederilor Codului Fiscal al Republicii Moldova, controlul financiar la fața locului sau la oficiul organului, poate fi organizat și efectuat prin următoarele metode și operațiuni: verificarea documentară, verificarea totală, verificarea parțială, verificarea tematică, verificarea operativă, verificarea prin contrapunere[2, art.217-223].

Principalele forme ale controlului financiar în Republica Moldova se reprezintă a fi: auditul intern, auditul extern şi inspectarea financiară. Astfel, auditul intern se rezumă a fi o activitate independentă și obiectivă de asigurare și consiliere, destinată să adauge valoare şi să îmbunătățească activitatea unei entități publice. Auditul intern ajută entitatea publică în îndeplinirea obiectivelor sale printr-o abordare sistematică şi

metodică, evaluând şi îmbunătățind eficacitatea proceselor de management al riscului, control şi guvernanță[3, art.3].

Auditul public extern în Republica Moldova este desfăşurat de către Curtea de Conturi, fiind unica instituție supremă de audit. În conformitatea cu legea supremă a Republicii Moldova, mai exact Constituția țării, Curtea de Conturi exercită controlul asupra modului de formare, de administrare şi de întrebuințare a resurselor financiare publice [4, art.133], auditul public extern este definit ca un proces sistematic de evaluare independentă şi obiectivă desfăşurat pentru a obține probe şi a stabili dacă entitatea auditată a fost gestionată/realizată în mod econom, eficient şi eficace, în conformitate cu legile şi regulamentele aplicabile, şi dacă situațiile financiare ale acesteia au fost prezentate corect.

Ultima formă a controlului financiar, mai nou recent reglementată în Republica Moldova, este *Inspectarea Financiară*, ce este efectuată de către Inspectoratul Control Financiar de Stat. Relatând istoric Inspectoratul Control Financiar de Stat a fost reorganizat din Inspecția Financiară în inspectarea financiară în urma planului de acțiuni al Guvernului, în care i-au fost atribuite şi revizuite noi atribuții. Respectiva reorganizare a fost o măsură prevăzută în planul de acțiuni al Guvernului şi constituie o precondiție esențială pentru alinierea la Acquis-ul UE pe Capitolul de negociere 32 „Control financiar”[5].

În urma unui studiu de caz aplicat asupra activității de inspectare financiară la Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicată şi Certificare”, s-au depistat o serie de deficiențe şi provocări ale controlului financiar în implementarea procedurilor financiare, lipsa de documente justificative, încălcarea normelor de transparență şi raportare, dar şi absența unor mecanisme eficiente de monitorizare şi corectare.

În conformitate cu concluziile formulate la această cercetare se atestă şi unele recomandări de îmbunătățire a controlului financiar în sectorul public:

- Consolidarea sistemului de control intern managerial în toate instituțiile publice, prin instruirea continuă a personalului, implementarea standardelor naționale şi integrarea principiilor de bună guvernare.
- Dezvoltarea unei culturi adecvate de control, managerii entităților publice trebuie să fie instruiți şi conştientizați cu privire la importanța asigurării CIM, dar şi a rolului auditului intern în dezvoltarea acestuia
- Utilizarea tehnologiilor moderne în procesul de control financiar, inclusiv sisteme informatice integrate care să permită colectarea şi analiza automată a datelor financiare, facilitând astfel identificarea timpurie a riscurilor, dar să fie sigure utilizarea acestor tehnologii privind securitatea cibernetică.
- Consolidarea funcției de audit intern în toate entitățile publice, cu accent pe formarea profesională a auditorilor, independența acestora în activitate şi capacitatea lor de a oferi recomandări care să fie puse efectiv în aplicare.
- Alinierea continuă la standardele şi bunele practici internaționale prin participarea specialiştilor din domeniul controlului financiar la programe de schimb de experiență, formare profesională internațională şi aderarea la

rețele profesionale europene va contribui la creșterea nivelului profesional și la uniformizarea practicilor de control.

- Îmbunătățirea mecanismelor de urmărire a implementării recomandărilor formulate în urma controalelor, inclusiv prin desemnarea unor responsabili direcți în cadrul fiecărei instituții controlate, termene clare de realizare și sancțiuni pentru neimplementare.

Referinţe:

1. ROȘ VIOREL. *Drept Financiar, Bucureşti*: ALL Beck, 2005
2. Codul Fiscal al Republicii Moldova din 29.04.1997. *În Monitorul Oficial*: Nr. 62 art. 522 din 18.09.1997
3. Legea nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern. *În Monitorul Oficial:* Nr. 86-92 art. 140 din 08.09.2019
4. Constituția Republicii Moldova nr.1 din 29.07.1994. *În Monitorul Oficial:* Nr. 466 art. 635 din 13.11.2024
5. Hotărârea Guvernului nr. 938 din 29.11.2023 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului Control Financiar de Stat. *În Monitorul Oficial*: Nr. 465-467 art. 1133 din 07.12.2023

Recomandat
Oleg TELEVCA, *dr.,conf.,univ.*